UUTISET

Valvonta on vaikeaa, kun alihankinnasta tulee monimutkaisia ketjuja.
RYHMÄPÄÄLLIKKÖ MARKUS HENRIKSSON, VALVIRA

PÄIVÄN PUNKTI

Tasaantuvaa

Ehdokkaiden kannatukset presidentinvaaleissa alkavat tasaantua.

Helsingin Sanomien julkaisema viimeisin gallup kertoo, että ennakkosuosikki Sauli Niinistö putoaa. Se ei ole yllätys, sillä Niinistöllä on varaa pudota. Kaikissa vaaleissa ykkösehdokas menettää kannatustaan vaalipäivän lähetessä, eikä siinä ole mitään ihmeellistä.

Niinistö on silti vahva ennakkosuosikki. Toisella kierroksella hän näyttäisi peittoavan kenet hyvänsä. Niinistön voiton voikin estää vain se, että hän itse tekee vaalitaistelussa ison virheen.

Niinistö tietää sen ja varoo sen takia virheitä, ei sano mistään mitään vaan varmistelee.

Kuka tulee Niinistön kilpailijaksi, on hämärän peitossa. Yllättävää on, että Paavo Lipponen junnaa paikallaan alamaissa. Mahtaako edes mörkömäinen tv-mainos nostaa Lipposta takaisin kehiin. Lauri Ihalainenkaan kampanjaveturina ei riitä.

Lipposen ongelma on, että omat eivät äänestä häntä ja muilla on parempi ehdokas. Lipponen kilpailee euromyönteisten äänistä Niinistön kanssa, mutta kansa haluaa mieluummin Niinistön.

Toisessa sijassa ovat vankimmin kiinni Paavo Väyrynen ja Timo Soini. Väyrysen kampanjatahti on huikea, mies kiertää maata kuin risteilyohjus.

Soini on puolestaan lepäillyt laakereillaan Azoreilla. Kaikesta näkee, ettei mies ole tosissaan. Kun pitäisi kampanjoida, Soini menee makoilemaan rannalle jonnekin päiväntasaajalle.

Pekka Haavistoa veikataan yllättäjäksi, ainakin etelän median vihreissä toimituksissa. Haaviston tähti on noussut sitä myöten kuin kampanja on edennyt. Silti matematiikka on matematiikkaa. Haaviston on hyvin vaikea päästä ohi Väyrysen, Soinin tai edes Lipposen.

Eiköhän ensimmäisen kierroksen kakkostila ratkea lopulta tv-väittelyissä. Se pärjää, joka pystyy olemaan uskottavin vaihtoehto Niinistölle.

Lopullisen tuloksen selvittelyssä saatetaan tarvita maalikameraa.

Haaviston on hyvin vaikea päästä ohi Väyrysen, Soinin tai edes Lipposen.

LAURI KONTRO
on Maaseudun Tulevaisuuden päätoimittaja.
lauri.kontro@maaseuduntulevaisuus.fi

Joka viides terveyskeskuslääkäri puuttuu tai on korvattu ulkopuolisella

Kainuuseen tarvittaisiin 15 terveyskeskuslääkäriä. Mutta pulaa lääkäreistä on muuallakin Suomessa. Pulaa paikataan reppulääkäreillä ja ulkoistamalla.

Terveyskeskusten lääkäritilanne 5.10.2011

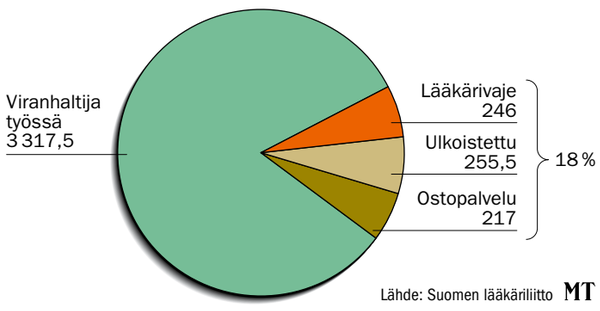

Pula terveyskeskuslääkäreistä on pahin Kainuussa. Siellä on auki 15 terveyskeskuslääkärin paikkaa, kun niitä kaikkiaan on 68, kertoo Lääkäriliiton tekemä kysely.

Lääkäreistä puuttuu Kainuussa 22 prosenttia. Lääkäriliitto katsoo, että lääkäreitä on liian vähän, jos 10 prosenttia tehtävistä on täyttämättä.

Koko Suomessa viroista on täyttämättä 6,5 prosenttia. Terveyskeskuslääkäreitä on yhteensä noin 50 enemmän kuin viime vuonna. Mutta uudet lääkärit on saatu suuriin kaupunkeihin.

Ongelmat keskittyvät harvaan asutuille seuduille. Kainuun lisäksi tilanne on vaikea Itä-Savossa. Koko maassa lääkärin tehtäviä on avoinna 246.

Lääkäripulaa paikataan vuokralääkäreillä ja ostopalveluilla. Noin 12 prosenttia terveyskeskuslääkäreistä on vuokralääkäreitä tai toiminta on kokonaan ulkoistettu. Määrä ei ole lisääntynyt viime vuodesta, mutta yhteensä joka viides lääkäri puuttuu tai on korvattu ulkopuolisella.

Ostettu lääkäri on paikalla

Ulkoistaminen terveydenhuollossa ei ole uusi asia. Esimerkiksi fysioterapiaa on ostettu kunnissa pitkään.

Mutta nykyisin palveluiden ostaminen leviää uusille aloille ja alihankkijalla voi olla alihankkija.

Valvovalle viranomaiselle se aiheuttaa lisää työtä.

”Valvonta on vaikeaa, kun alihankinnasta tulee monimutkaisia ketjuja. Meillä ei ole edes toimivaltaa tarkastaa yksityisten yritysten toimintaa. Se asettaa haasteita potilasturvalle”, sanoo ryhmäpäällikkö **Markus Henriksson** sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta Valvirasta.

Lääkäriliiton toiminnanjohtaja **Heikki Pälve** puolustaa ostopalveluja. Hänen mukaansa ostettu lääkäri on paikalla.

”Ostopalvelujen kustannuksia verrataan usein virkalääkäreiden kustannuksiin. Mutta vertailu on mahdoton, jos virat ovat olleet pitkään auki, eikä lääkäriä ole yrityksistä huolimatta saatu”, Pälve sanoo.

Pälveen mukaan ostopalvelu pitäisi suunnitella paremmin ja etukäteen.

”Lääkäri ostetaan tai vuokrataan yleensä vasta viimeisessä hädässä, kun kaikki muut keinot on kokeiltu. Suomessa on yksi ainoa ulkoistus, joka on strategisesti suunniteltu. Tampereella yksikkö ulkoistettiin, jotta saataisiin vertailutietoa itse tuotettuihin palveluihin”, Pälve sanoo.

Rääkkylä ulkoisti myös sosiaalipalvelut

Rääkkylässä on ulkoistettu terveydenhuollon lisäksi myös sosiaalipalvelut. Rääkkylästä onkin tullut ennakkotapaus siitä, miten paljon kunta voi antaa tehtäviä pois.

Lain mukaan kunnan täytyy järjestää terveydenhuolto, mutta käytännössä sitä ei tarvitse toteuttaa itse.

Henrikssonin mukaan kiistaa on syntynyt, onko valta tehdä päätöksiä edelleen virkamiehillä, vai onko se siirtynyt yksityiselle yritykselle.

”Kunnanjohtajan mukaan kuntalaiset ovat olleet tyytyväisiä. Mutta meidän tehtävämme on tutkia, onko järjestely laillinen”, Henriksson sanoo.

Hausjärvelle ei saatu lääkäreitä

Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymässä Hausjärven ja Lopen terveyskeskukset on ulkoistettu.

”Rekrytointi niihin ei kerta kaikkiaan onnistunut. Nuoret eivät halua pieniin terveyskeskuksiin, koska niissä ei saa tukea vanhemmilta kollegoilta. Nuoret kokevat suuret terveyskeskukset turvallisemmiksi”, johtajaylilääkäri **Pertti Knuth** sanoo.

Hausjärven ja Lopen vastaanotoilla on 3–5 lääkäriä.

Riihimäellä lääkärivaje on juuri nyt 20–25 prosenttia. Tilanne kuitenkin muuttuu nopeasti.

”Viime vuonna ei ollut yhtään virkaa auki. Nyt kaksi lääkäriä jäi äitiyslomalle, emmekä ole vielä saaneet sijaisia. Kesää kohden tilanne paranee”, Knuth sanoo.

Knuthin arvion mukaan kauempana suurista kaupungeista etäisyys alkaa vaikuttaa terveyskeskuksen kokoa enemmän.

AIMO VAINIO

MARKKU VUORIKARI

Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymässä Hausjärven ja Lopen asemat ulkoistettiin Mediverkolle.

”Lääkäritilanne vaihtelee usein nopeasti, sillä jotkut valmistuvat, siirtyvät koulutukseen tai vaihtavat paikkakuntaa”, ylilääkäri Pertti Knuth Riihimäen terveyskeskuksesta sanoo.

”Lisäkoulutus ei ratkaise lääkäripulaa”

Suomessa on 22 terveyskeskusta, joissa yli viidennes lääkärinviroista on täyttämättä. Suurin osa niistä on alle 10 000 asukkaan terveyskeskuksia.

Pienissä terveyskeskuksissa lääkärin puuttuminen aiheuttaa nopeasti vaikeuksia hoitoon pääsyyn. Pienellä ei ole varaa joustoon.

Väestön sairastavuudella tai ikärakenteella ei ole yhtä suurta merkitystä.

Lääkäriliiton mielestä koulutuksen lisääminen ei ole ratkaisu lääkäripulaan.

Sen todisti 1990-luvun lama.

”Lääkäreiden saaminen syrjäseudulle alkoi vaikeutua nousukaudella 1980-luvun lopulla. Laman aikaan 1990-luvun puolivälissä joka ikinen virka oli täytetty. Mutta silloin oli satoja lääkäreitä työttömänä”, Lääkäriliiton yhteiskuntasuhdejohtaja **Hannu Halila** sanoo.

Laman jälkeen vajaus alkoi kasvaa uudelleen.

”Suomessa on kaikilla muillakin toimialoilla vaikea houkutella koulutettua työvoimaa syrjäseudulle”, Halila sanoo.

AIMO VAINIO

Keminmaa ratkaisi lääkäripulan

Terveyspalvelujen osittainen ulkoistaminen on arkipäivää useissa Suomen kunnissa.

Keminmaa poti keväällä 2007 vakavaa lääkäripulaa. Kunnanjohtaja **Tommi Lepojärvi** kertoo, kuinka terveydenhuoltopalvelujen taso laski merkittävästi.

”Avoinna olleet lääkärin virat eivät kiinnostaneet hakijoita ja hoitojonot kasvoivat entisestään. Keikkalääkärien liksat olivat hirvittäviä. Kriisi oli lähellä”, muistelee Lepojärvi.

Lepojärvi aloitti tuolloin Keminmaan tuoreena kunnanjohtajana.

Pian kunnassa tehtiin radikaaleja päätöksiä. Kunta kilpailutti osan terveydenhuollon palveluistaan ja ulkoisti ne yksityisen lääkärifirman vastuulle. Järjestämisvastuu säilyi kunnalla.

Muun muassa hammas- ja työterveyshuollon ja vuodeosastojen palvelut jäivät kunnalle.

Lääkäriyhtiö Mediverkko sai tehtäväksi tuottaa kunnan terveyskeskuksen vastaanottopalvelut ja terveysneuvonnan. Osapuolet sopivat enintään viiden vuoden yhteistyöstä.

Päätös kannatti. Ensimmäiset kolme vuotta kunta säästi menoissaan runsaan viidenneksen.

”Nyt tilaaja-tuottaja-mallin euromääräiset säästöt ovat kaventuneet lähelle nollaa”, Lepojärvi kertoo.

Vastaavaa mallia kokeiltiin myös muun muassa Lumijoella ja Tervolassa.

Keminmaan päättäjät määrittelivät itse palvelulle hoitotakuun, joka on tavallista tiukempi verrattuna lain vaatimuksiin.

Tuottaja päättää itse, miten palvelutaso pysyy sanktioiden uhalla tilaajan vaatimalla tasolla.

Lääkärien vaihtuvuus on sittemmin vähentynyt.

”Kuntalaiset ovat olleet tyytyväisiä terveyspalvelujen tasoon. Jonoja meillä ei ole. Seuraamme palvelujen laatutasoa vuosittain”, sanoo Lepojärvi.

Yhteistyö on katkolla vuoden 2012 loppupuolella. Lepojärven mukaan todennäköistä on, että 8 600 asukkaan Keminmaa jatkaa yksityisen lääkärifirman palvelujen käyttöä.

”Teemme lopullisia ratkaisuja keväällä”, hän kertoo.

JANNE IMPIÖ

Keikkalääkärien liksat olivat hirvittäviä.

Seuraamme palvelujen laatutasoa vuosittain.

Tilaa talven varalle
energiaa ja elinvoimaa!
A-Rehun laadukkaat kivennäisrehut tukevat nautojesi kasvua, terveyttä ja tuottavuutta läpi pitkän talven. Kivennäiset maito-, emo- ja lihatiloille löydät osoitteesta www.a-rehu.fi.
A-Rehu Vahva Vitamiini-Se-E on nautakarjan monipuolinen vitamiini- ja hivenainelisä, joka sisältää mm. runsaasti orgaanista seleeniä ja E-vitamiinia. Rakeistettu tuote sopii myös luomutuotantoon. Pakkauskoko: 300 kg lava (15 kg sk).
A-Rehu Energiarehu EH on lypsylehmien maittava energialisä, joka sisältää runsaasti suojattua rasvaa ja glyserolia. Sen elävä hiiva tasapainottaa pötsin pH:ta ja tehostaa rehuannoksen hyväksikäyttöä. Pakkauskoko: 960 kg lava ja 1000 kg ssk.
Joustoa maksuaikaan! A-Rahoituksella
Digikehys kaupan päälle!
Tilaa 1.12.2011–31.1.2012 vähintään 800 kg nautakampanjan tuotteita (esim. 1 kivennäislava 500 kg + 1 vitamiinilava 300 kg). Saat jälkitoimituksena laadukkaan digikehyksen!
Tilaukset: www.a-rehu.fi tai p. 020 472 7700
A-Rehu
AtriaNauta
ideaalia